

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XLVI. Ad vitandum scandalum pharisaicum, nulla bona, seu
spiritualia, seu temporalia, dimittenda sunt: licèt, ad vitandum scandalum
pusillorum, aliquando dimittenda sint bona temporalia; imò & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

CAPUT XLVI.

Ad vitandum scandalum pharisæicum, nulla bona, seu spiritualia, seu temporalia, dimit-
tenda sunt: licet, ad vitandum scandalum
puffillorum, aliquando dimitienda sint bona
temporalia; imò & spiritualia vel occultanda,
vel differenda, si ad salutem non sint ne-
cessaria.

455 **T**ota hæc assertio est sancti Thomæ,
eam solidè probantis q. 43. a. 7. & 8.
In septimo namque considerandum est (in-
quit) quid sit dimitendum, ne alius scanda-
lizetur. Est autem in spiritualibus bonis distin-
guendum: nam quadam horum sunt de neces-
sitate salutis, quæ prætermitti non possunt sine
peccato mortali. Manifestum est autem, quòd
nullus debet mortaliter peccare, ut alterius
peccatum impediatur. Quia secundum ordinem
charitatis, plus debet homo suam salutem spi-
ritualem diligere, quam alterius. Et ideo ea
quæ sunt de necessitate salutis, prætermitti non
debent propter scandalum vitandum.

456 In his autem spiritualibus bonis, quæ non
sunt de necessitate salutis, videtur distinquen-
dum. Quia scandalum quod ex eis oritur,
quandoque ex malitia procedit, cum scilicet
aliqui volunt impedire huiusmodi spiritualia
bona, scandala concitando; & hoc est scanda-
lum Pharisæorum, qui de doctrina Domini scan-
dalizabantur. Quòd esse contemnendum Do-
minus dicit Matth. 15. Quandoque verò scan-
dalum procedit ex infirmitate, vel ignorantia;
& huiusmodi est scandalum puffillorum, propter
quod sunt spiritualia bona vel occultanda, vel
etiam interdum differenda, ubi periculum non
imminet, quousque reddita ratione huiusmodi
scandalum cesset. Si autem, post redditam ra-
tionem, huiusmodi scandalum duret, jam vide-
tur ex malitia esse; & sic propter ipsum non
sunt huiusmodi spiritualia bona dimittenda.

457 In octavo verò articulo dicit, quòd cir-
ca temporalia bona distinguendum est; aut enim
sunt nostra, aut sunt nobis ad conservandum
pro aliis commissa, sicut bona Ecclesie commit-
tantur Prælati, & bona communia quibuscum-
que Republica Recloribus. Et talium conser-
vatio, sicut & depositorum, imminet his, quibus
sunt commissa, ex necessitate. Et ideo non sunt
propter scandalum dimittenda, sicut nec alia
quæ sunt de necessitate salutis.

458 Temporalia verò bona, quorum nos domini
sumus, dimittere, ea tribuendo (si penes nos
ea habeamus) vel non repetendo (si apud al-
ios sint) propter scandalum quandoque quidem
debemus; quandoque autem non. Si enim scan-
dalum ex hoc oriatur propter ignorantiam vel
infirmitatem aliorum (quòd est scandalum pu-
fillorum) tunc vel totaliter dimittenda sunt
temporalia bona, vel aliter scandalum sedan-
dum, scilicet per aliquam admonitionem. Ali-
quando verò scandalum nascitur ex malitia,

quod est Pharisæorum: & propter eos qui sic
scandala concitant, non sunt temporalia dimit-
tenda. Quia hoc & noceret bono communi (da-
retur enim malis rapiendi occasio) & noceret
rapientibus, qui rapiendo aliena, in peccato re-
manerent.

Unde patet, totam angelicam istam do-
ctrinam fundari in ea, quam to. 1. ex S.
Augustino, & aliis Patribus tradidimus, de
ordine amoris. Quòd enim pro nullo scan-
dalo vitando prætermittenda sint bona ad
salutem necessaria, ratio est, quia tenemur
nos magis diligere, quoad salutem, & ne-
cessaria ad illam, quam proximum, imò
quam mundum univèrsam.

Quòd autem pro vitando Pharisæorum
scandalo, nulla bona, seu spiritualia, seu
temporalia, licet ad salutem non necessaria,
prætermittenda sint, idè est, quia secun-
dum ordinem amoris appetiatiui id à nobis
præligendum est, ac præ cæteris amandum,
quod magis promovet gloriam Dei, remo-
vetque occasionem peccati. At verò Dei
gloria magis promovetur, peccati que occa-
sio magis removetur, non prætermittendo
bona illa, pro vitando scandalo pharisæico,
quam prætermittendo. Id enim quoad tem-
poralia diuicius sancti Doctoris probat. Id-
ipsum probatur & quoad spiritualia: tum
quia si propter pharisæicum scandalum forent
prætermittenda, vix ulla exteriora ope-
ra bona, quamlibet sancta, fieri possent (quo
perfecto Dei gloria plurimum diminueretur)
cùm vix ulla sint, ex quibus impro-
borum hominum malitia scandali non acci-
piat occasionem, uti manifestum est ex san-
ctissimis dictis & factis Salvatoris, ex quibus
Pharisæorum malitia scandali occasionem
sumpsit. Tum quia ordo amoris postulat,
ut dum incommoda utrimque imminet, ea
pars præ alia eligatur, in qua incommoda
minora imminet. Minora verò imminet,
bona illa spiritualia non prætermittendo. Si
enim prætermittenda forent, majoribus in-
commodis aperta foret janua. Quanta enim
bona non debuisset Christus omittere, si ad
vitandum Pharisæorum scandalum, ea om-
nia prætermittere debuisset, quorum occa-
sione scandalizati fuere! Quanta namque
exempla humilitatis, paupertatis, tolerantie
passionis, quanta documenta salutis præter-
mittere debuisset, quibus & Patris sui glo-
riam, & hominum promovit salutem!

Tandem quòd, ad vitandum puffillorum
scandalum, non solum negligenda sint quan-
doque bona temporalia, sed & spiritualia (ad
salutem non necessaria) ad tempus vel oc-
cultanda, vel differenda, donec reddita ra-
tione scandalum cesset, hoc est quod amo-
ris ordo postulat, juxta quem uti majus bo-
num præferendum est minori, sic majus ma-
lum potius vitandum quam minus, dum u-
trumque non potest. Occultatio verò, vel
dilatio ejusmodi bonorum per se loquendo

non est tam grave malum, seu incommodum, quam scandalum pusillorum.

462. Per se loquendo, inquam, id est quando periculum non imminet alterius mali, quam dictæ occultationis vel dilationis. Si enim periculum imminet alterius mali, quod unum cum incommodo istius occultationis vel dilationis præponderet scandalo illi, tunc ordo amoris non permittit bona spiritualia occultari vel differri, v. g. non permittit doctrinæ veritatem dissimulari vel fileri, ob scandalum aliorum pusillorum, dum illius prædicatio necessaria est ad salutem, vel christianam perfectionem plurimorum, vel alicui ex officio incumbit eam docere & prædicare. Ita sanctus Thomas q. 43. a. 7. ad 2.

463. Et idè Parochus, & Concionator nunquam cessare debet à reprehendis peccatorum illecebris, quas plurimi, consuetudinis errore decepti, pro nihilo putant, ut sunt vanus; & plerumque lascivus mulierum ornatus, pectoris nudationes, choreæ, saltationes, vestium luxus, de quibus S. Antoninus p. 2. tit. de scandalo: *O quam hoc miserabile peccatum in mundo abundat, & nullam videtur sibi homines facere conscientiam! Ornatus mulierum tam vanus, tripudians, & canus nimis mundanus, quid est nisi scandalum, & laqueus animarum? Nec consuetudo excusat. Non enim ista desunt esse occasio plurium peccatorum, sive ad ea inclinare, propter consuetudinem. Et idè Tertullianus, agens de virginibus, ut ipse persuaderet obligationem se velandi: Dominus noster Christus (inquit) Veritatem se, non consuetudinem nominavit. Et S. Cyprianus epist.*

73. ad Jubajan: *Frustrà quidam, cum ratione vincuntur, consuetudinem nobis opponunt, quasi consuetudo sit major veritate. Et Dionysius Carthusianus in directorio vitæ nobilium art. 12. Super Christi præcepta (inquit) ac jura divina de scandalis pusillorum vivandis, non cadit dispensatio, nec eis præjudicare potest aliqua consuetudo. Quidquid enim contrariatur bonis moribus, aut Scripturis, seu juri divino, est corruptela, non consuetudo bona. Imò tantò est vitiosius, quanto consuetius, ut sancti Doctores & Praesules Cyprianus Martyr, & Augustinus Confessor testantur.*

464. Publicam ergo istorum reprehensionem Parochus vel Concionator prætermittere non debet, ex hoc quòd inde aliqui per infirmitatem vel ignorantiam scandalizentur, causati (ut hodie moris est) Jansenistas seu Rigoristas esse, qui ista reprehendunt: quia si inde isti scandalizentur, alii corrigentur, ædificabunturque; qui per consequens ex istius reprehensionis omissione ingenti privarentur bono, quod ut plurimum majus est damno, quod ex aliorum scandalo nascitur. Et idè Gregorius Magnus homil. 7. in Ezech. monet, quòd si de veritate scandalum nascitur, vel sumitur, utilis nasci permittitur

Tom. II.

scandalum, quam quòd veritas relinquitur. Et ante Gregorium Augustinus in lib. de dono persever. c. 16. *Dicatur ergo verum, maxime ubi aliqua questio ut dicatur impellit, & capiant qui possunt; ne forte cum taceatur, propter eos qui capere non possunt, non solum veritate fraudentur, verum etiam falsitate capiantur; qui verum capere, quo caveatur falsitas, possunt. Et postea: Inter causas verum tacendi.... hæc una est, ne peiores faciamus eos qui non intelligunt, dum volumus eos qui intelligunt facere doctiores; qui nobis aliquid tale tacentibus, doctiores quidem non sum, sed nec peiores sumus. Cum autem res verà ita se habet, ut fiat peior, nobis eam dicentibus; ille qui capere non potest; nobis autem tacentibus, ille qui potest: quid putamus esse faciendum? Nonne potius est dicendam verum, ut qui potest capere, capiat, quam tacendum, ut non solum id ambo non capiant; verum etiam qui est intelligentior, ipse sit peior, qui si audiret, & caperet, per illum etiam plures discerent? Quò enim est capacior ut discat, èò magis est idoneus ut alios doceat.*

Hicce Augustini verbis docemur, in hujusmodi circumstantiis, ubi hinc scandalum pusillorum timetur, inde fructus aliorum speratur; videndum, an fructus speratus major sit damno quod timetur: & tunc prætermittenda non est veritatis prædicatio, ob scandalum nonnullorum. Si autem lucrum speratum non compenset istorum scandalum, differenda est ista prædicatio in tempus magis opportunum.

CAPUT XLVII.

Reflexio ad dicta capite præcedenti, & inde deducta gravitas malitia scandali, v. g. provenientis ex ornatu mulierum, ad lasciviam provocante.

466. **E**Xpavefcant ex dictis vanissimæ mulieres, quæ ob infirmorum scandalum, non solum prætermittere nolunt opera ex se bona (quæ secundum amoris ordinem demonstravimus aliquando prætermittenda, vel saltem occultanda seu differenda) sed ne quidem vana, & de se mala, vel mali speciem habentia, v. g. ornatum ad lasciviam provocantem, scandolosaque nuditates scapularum, & pectoris, ipsarum etiam subinde mamillarum: quæ certè denudatio semper visa est sanctis Patribus meretricia, prout videre est in vita S. Pelagiæ apud Surium ad diem 8. Octobris, ubi legitur, quòd ut eam viderunt Episcopi impudenter, & inverecundè prætereuntem, nihil velato capite, & nudis scapulis omnium oculis petulanter expositis, taciti ingemiscabant, & facies suas, tamquam à re execrabili, & immani scelere avertabant. Meritò certè: si enim sancto Cypriano in lib. de disciplina & habitu virg. post Tertullianum

Pp